



Warszawa, 10-10-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.520.6.2024.JRO

**Pan
Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości
ePUAP**

Szanowny Panie Ministrze,

pragnę zwrócić uwagę na niezgodność pkt 9.3 załącznika do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów z art. 51 ust. 3 Konstytucji RP. Postanowienia pkt 9.3 wspomnianego zarządzenia zakazują bowiem udostępniania materiałów z badań przeprowadzanych przez sądowych specjalistów ds. rodzinnych, opiekuńczych i małoletnich osobom badanym. Tymczasem art. 51 ust. 3 Konstytucji gwarantuje każdemu prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych, a ograniczenia tego prawa może określić jedynie ustawa.

Zasady udostępniania materiałów z badań przeprowadzanych przez sądowych specjalistów ds. rodzinnych, opiekuńczych i małoletnich nie zostały w ogóle uregulowane w ustawie, a więc brak jest podstaw prawnych do udostępniania ich osobom, których one dotyczą.

Na problem ten zwracał już w 2016 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych¹, a w 2017 r. także Pan Minister, działając wówczas jako Rzecznik Praw

¹ Wystąpienie GIODO z 13 września 2016 r. do Ministra Sprawiedliwości nr DOLiS-035-1732/16/BG/81839/16.

Obywatelskich². Ówczesny Minister Sprawiedliwości odpowiedział negatywnie na wystąpienie GİODO, wskazując na brak potrzeb podejmowania zmian legislacyjnych, a na wystąpienie RPO nie odpowiedział w ogóle. Omawiane zarządzenie od lat pozostaje niezmienione. W swojej odpowiedzi dla GİODO, Minister Sprawiedliwości nie odniósł się do problemu formalnego, jakim jest ustanowienie ograniczenia konstytucyjnego prawa obywatela w akcie prawa wewnętrznego, co jest absolutnie niedopuszczalne.

Rozwiązanie problemu nie powinno się jednak ograniczać do przeniesienia regulacji z zarządzenia do ustawy, lecz należy wyważyć między koniecznością ochrony rzetelności postępowania przed instrumentalnym wykorzystywaniem przez osoby badane surowych materiałów z badań, a konstytucyjnym prawem jednostki do dostępu do dotyczących go dokumentów i zbiorów danych. Nie wydaje się, aby całkowity zakaz udostępniania jakichkolwiek materiałów mógł być uznane za ograniczenie proporcjonalne w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264), zwracam się z prośbą o:

- 1) uchylenie pkt 9.3 załącznika do zarządzenia z 1 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów;
- 2) uregulowanie zasad udostępniania materiałów pochodzących z badania w ustawie i precyzyjne wskazanie, które z nich podlegają udostępnieniu, a które nie.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

² Wystąpienie generalne RPO z 8 sierpnia 2017 r. do Ministra Sprawiedliwości nr VII.520.20.2016.AG.